

Iktatószám

Budapestre vonatkozó újságok

Osztályozás

331.836

Szerző

Hely

Cím A főváros mint szállásadó.

Idő

"1912"

Forrás: Pesti Hirlap

Személy

Bp.

1912 X/20

Helyszám

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

Oldalsz.

A főváros mint szállásadó.

(A népszálló fény- és árnyoldalai.)

A Margitsziget bérbeadása alkalmával mindenfelé megszólaltak az idegenforgalmi szakértők, akik főképen a felett örvendeztek, hogy a társaság, mely a szigetet bérbe vette és fejleszti, kitűnő szállodai üzletemberekből áll, akik mindenekelőtt új szállókat építenek s ezzel enyhítik azt a mizériát, mely Budapestet e téren olyan rossz hírűvé teszi az idegenek előtt. Tagadhatatlanul örvendetes tény az előkelő hotelek szaporodása, — mert hiszen ilyenekről van szó — de itt eszünkbe jut az a sokkalta nagyobb nyomoruság, melyet az olcsó szállók hiánya idéz elő, s a megdöbbentő kvártélykérdés, melynek orvoslására csak csekély izelítő a főváros egyetlen népszállója. Közel nyolc hónapi tapasztalat szerint ez az izelítő a hivatásának megfelelt, a közönség megszállva tartja minden szobáját, minden fülkáját, s tömegesen leselkedik, előjegyzi magát, hogy szállást kapjon benne. Ez elárulja, hogy az egy népszálló kevés, s igazolja azokat a reményeket, melyeket a létesítéséhez fűztek. Igazolja abból a szempontból, hogy nem marad lakó nélkül, s ehhez nem is kellett valami nagy jósolási talentum, ugyanarra, hogy mindjárt minden kerületben építhettek volna egyet. Másrészt azonban kellemetlen meglepetéssel szolgál az új intézmény. Rendkívüli

PESTI HIRLAP

deficitet mutat fel a mérlege, akkorát, hogy — bár deficitet vártak — a jelentkező ráfizetésre még sem voltak elkészülve. Kérdés már most, hogy milyen hatással lesz ez az eredmény a főváros jövőendő elhatározására. Egyrészt a népszálló iránti nagy kereslet azt diktálja, hogy folytatni kell a megkezdett akciót, másrészt a nagy deficit azt tanácsol-

hatja, hogy ne építsen több népszállót a főváros. Talán leghelyesebb uton jár az a nézet, hogy kell népszállót építeni, de mást mint az első. Ennél sokkalta, három-négyszer nagyobb, s ez esetben a háromszoros bevétellel szemben nem háromszoros, hanem csak mérsékelten emelkedő üzemköltség áll szemközt.

E nagyfontosságú kérdésnek igazán érdemes a mélyére hatolni. Nézzük csak meg közelről és részleteiben a népszálló eddigi életének fény- és árnyoldalait. A népszálló a lakottsága szempontjából tehát fényesen bevált. A munkás- és kisjövödelmű lateiner-osztály férfinépessége foglalja le állandóan. A lakók jórésze munkás, még pedig a komoly fajtából való, míg tizenöt százalék hivatalnok, egyetemi hallgató, néhány diplomás ember, kereskedelmi alkalmazott, önálló iparos. A gyanus elemből csak itt-ott akad egy-egy lakó, s ez is mind ritkábban. Ugy a vezetőség, mint a lakók igyekeznek megszabadulni a kellemetlen vendégektől. Ilyenformán a népszálló élete csendes, ment a kellemetlen eseményektől és kihágásoktól. Az első időben e tekintetben még lehetett kifogás, amennyiben sűrűn fordultak elő rongálások. Ez a csunya kedvtelés azonban ma már nem igen akad követőkre.

A szobák és fülkék száma négyszáznyolcvan s ezek elfoglaltsága eleinte ingadozott, de most már állandó. Soha üres szoba vagy fülke nincsen s mindig hatvan körül jár azok száma, akik jelentkeztek lakásért. A február 17-iki megnyitás óta heti bérletben kiadtak 9900 rendes és 1300 külön-szobát, ami 78.400 alvóhelynek felel meg, ezenkívül 20.000 naponként váltott fülkét, melylyel együtt 89.400 esetben használta a közönség a népszállót. Az üresen maradt ágyak száma ezzel szemben csak 1600, s ezek is a megnyitás utáni napokban maradtak gazdátlanul.

Az ingyenes és olcsó fürdőknek is rendkívül nagy volt a forgalmuk. Minden heti bérletjegyhez egy ingyenes fürdőutalvány jár, s ezen a révén 11.200 esetben élvezhették a fürdőt a lakók. Ezenkívül eladtak 530 kádfürdő, 420 zuhanyfürdő, 1020 lábfürdő utalványt. A podgyászraktárt 660, a kerékpárraktárt 230, a szekrényeket 1100 esetben használták.

A közönség számára tehát nagyszerűen bevált az intézmény. Másképen áll azonban a dolog a fővárosra nézve. A gazdálkodás nem ütött be. A szálló nagy deficittel dolgozik s az alább felsorolt bevételeket jóval tulszárnyalja az üzemköltség. A rendes fülkék heti bérletéből, hetenkint 3 korona 60 fillért számítva, befolyt 35.640 korona, a fülkék napi bérletéből, naponta 60 fillérjével, 12.000 korona, a külön szobák bérletéből, heti 4 korona 80 fillérjével, 6240 korona. Podgyászjegyekből (à 10 fillér) befolyt 66 korona, szekrényjegyekből (à 20 fillér) 226 korona, kerékpárjegyekből (à 10 fillér) 12 korona, kádfürdőkből (à 20 fillér) 106 korona, zuhanyfürdőkből (à 10 fillér) 42 korona, lábfürdőkből (à 4 fillér) 40 korona. Ez összesen 54.372 korona. Ehhez járul még az ebédek és egyéb étkezés jövödelme. A konyhából eddig 58.000 hétköznapi 60 filléres és 8100 vasárnapi 80 filléres ebédet szolgáltatott ki 41.300 koronáért. A kintin bevétele 43.300 korona volt. Mindemezzel összegegek együtt 138 ezer 972 koronát tesznek. Ezt a nagy összeget azonban az üzemi költségek messze tuhaladják, nem is számítva az építkezési és berendezési költségek amortizációját. Egy számítás szerint, ha nem 438, hanem például 1000 vagy még több lakóra építenének népszállót, a deficitet jövödelme váltaná fel, mert az üzemköltségek nem emelkednének ilyen arányban.

A deficiten kívül van más kifogás is a népszálló ellen. A szociálpolitikának ezt a szülöttjét nem tölti be kellő szociális hangulat, legfőlegb olyankor, mikor valamely ünnepi alkalommal épen erről a témáról dikcióznak a népszálló falai között. A népszálló ugyanis valóságos mutatóványos helylyé nőtte ki magát, s bőven van benne ünnep és bankett. Természetesen ilyenkor nem a rendes népszállóit kosztót találják fel. Dehogya! Külön sütnék-főznek finom pástétomokat és izes halakat, aminek az ebédelni jövő munkások már csak a szagát kapják. Legutóbb például a közigazgatási tanfolyam százhusz főnyi hallgatósága volt kinn a népszállóban, ahol dr Wildner Ödön tanácsnok tartott igen szép és magas szárnyalásu beszédet a főváros szociálpolitikájáról. És mialatt a hallgatóságot a magasztos gondolatok és eszményi tervek töltötték be, addig a szociálpolitika a gyakorlatban ugy jelentkezett, hogy egyes szolgák az előző nap délutánján kezdődő, egész éjjelen át folytatódó, tizennyolc-husz órája egyfolytában tartó szolgálattól kimerülten dolgoztak. És mindezt havi harminchárom forintért! Igaz ugyan, hogy ilyen kivételes alkalmakkor szoktak a szolgák külön honoráriumra vonatkozó ígéretet kapni, de az ígéret még sohasem teljesedett be. A városházán persze mit sem tudnak erről a méltánytalanságról s a legnyugodtabb lélelkel beszélnek a humanizmusról és a szociálpolitikáról.

Hogy a kép teljes legyen, fel kell még említeni azt az épületes jelenetet, amikor a bankett végeztével a szálló egyik szocialista érzelmeiről ismeretes tisztviselője kirugással fenyegette s ehhez mért gyengéd jelzőkkel illette az asztalt bontó, halálisan fáradt szolgákat, mert azok a maradékmorzsákból torkoskodni merészkedtek.

A személyzet, mely itt a szociálpolitika szolgálattában áll, egyáltalában panaszszal van teli s ez az elégedetlenség bizonyára hozzájárul ahhoz, hogy a gazdálkodás nem megy ugy, ahogy annak mennie kellene. A vezetőség nem akar változtatni a rendszerén, s felvilágosítást sem ad a munkabeosztásról és rendszeréről. Egy éjszaka azonban, melyet a népszállóban tölt az ember, a fekvőhelyen kívül máshoz is eljuttatja: annak megállapításához, hogy az alsórendü személyzetet elcsigázzák, agyonterhelik, tizennyolc-husz órán át dolgoztatják, hogy a hivatalnok urak a maguk jól tápláltságában rendszertelenül dolgoznak, hogy a népszálló színekúrák szállodája is, hogy a kantinban

stre vonatkozó ujságcikkek

tulságosan drágán árusítanak, mert nincs meg a kiszabott tarifa, mint például az ebédnél — és hasonló tapasztalatokhoz. Sok jó oldala mellett ezekre is rá kellett mutatni, épen azért, mert ez az intézmény, ha ideálisan működik, nagyszerű miszsiót teljesíthet s mint e téren első alkotás, arra van hivatva, hogy kedvet adjon a többi, még hiányzó népszálló felépítéséhez.

(Idő)

(Köt. v. füz.)